

הגנה נ"מ לעוצבות שריון

לוטננט-קולונל ו. א. סטאונדמאייר

נדון בקצרה בתכונות הנשק נ"מ האמור, ה"וולקן" הוא תותח-מתנייע, 20 מ"מ, רב-קני, שקצב אש הוא 3,000 כדורים בדקה. התותח מבוקר ידנית ויש בו מכ"ס-טווח בלבד. כושר ניידותו ועוצמת אשו הופכים אותו לכלי אידיאלי גם למשימות סיוע צמוד לגדודים. הוא יעיל רק במזג-אוויר נוח. ה"צ'פרל", לעומת זאת נועד לסיוע נרחב יותר. הוא ממוקם בכל מרחב הדיביזיה, ובכך מנוצלים יתרונות הטווח וגובה תקרת אשו. טילים אלה מתבייתים אל החום הנפלט ממנוע המטוס. הם מוצבים בקבוצות של ארבעה קני-שיגור, על מרכב מתנייע מסוג M-730. בדומה לטילי "רד-איי", גם טילי "צ'פרל" יעילים רק בתנאי אקלים נוחים.

הטיל "רד-איי", המהווה נשק אורגני ביחידות השריון, החי"ר, והארטילריה — הוא טיל-כתף המתביית באמצעות קרני אינפרא-אדום. הטווח שלו וכושר ביצועיו דומים לזה של ה"צ'פרל". ראוי לציין, כי ה"צ'פרל" וה"רד-איי" הם, "רודפי-זנב". לכן, ניתן להפעילם בעילות, רק לאחר שהמטוס כבר חלף מעל המשגרים. גם ה"וולקן" אינו נקי מחסרונות: בשל היותו ממוקם על מרכב בעל שריון קל, הוא פגיע למדי, והדבר בא לידי ביטוי בעיקר באזורים קדמיים. הטווח של תותח זה אינו עונה תמיד על הצרכים. שכן, מסוקים עשויים להפעיל טילים נ"ט, כאשר הם עצמם נמצאים מחוץ לטווח ה"וולקן". בעיה זאת ניתנת לפיתרון על-ידי הפעלת התותחים בזוגות, כאשר כל תותח מחפה על האחר.

מצבת טילים "רד-איי" בעוצבה משורינת

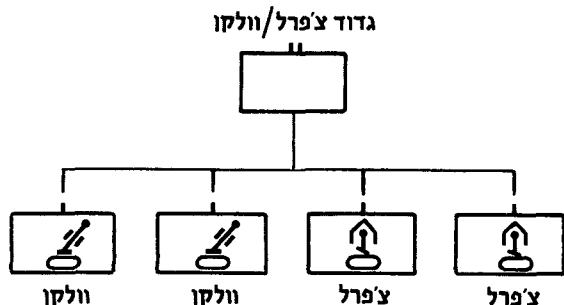
ייתכן מאוד שקיימת הגזמה בהערכת כושר התקיפה של המסוקים באזור-יום. בהקשר זה מן הראוי שניתן דעתנו להערתו של מפקד חיל-האוויר הישראלי, האלוף פלד. בהתייחסו לפעילות המסוקים באזור-יום אמר פלד כי "אין הצדקה לקיומם". קיימת גם הבעיה של מיעוט הכלים. 24 תותחי "וולקן" ו-24 משגרי טילי "צ'פרל" אינם מספיקים כדי למנוע מהאויב כניסה לתחום האווירי של מתקני הדיביזיה, אפילו ברמות איום חזויות מראש, כמו באירופה. לכן, יש לקבוע סדר-עדיפויות בשימוש בכלי הנשק של ההגנה האווירית, תוך התחשבות

בדו"חות מוקדמים שהכינו משקיפים צבאיים בעת מלחמת יום-הכיפורים הובעה הדעה, כי טילי קרקע-אוויר ("סאם") ביטלו למעשה את העוצמה המושגת על-ידי שילוב של כוח משוריין וכוח אוירי. ייתכן שיש בכך משום גזומה. אבל, עובדה היא שטילים נגד טנקים וטילים נגד מטוסים הצליחו ללחום בעילות בשני האלמנטים המובהקים של המתקפה — עדיפות בשריון ובכוח-אווירי — אשר הכריעו במהירות את הערבים, בשנת 1967.

הכמויות הגדולות של מערכות הנשק נ"מ, יותר מאשר איכותן, עוררו את ועדת המשנה המיוחדת של הקונגרס האמריקני — אשר ביקרה במדינות שהיו מעורבות במלחמה — להעלות את השאלה, האם נתנו הכוחות המזוינים של ארה"ב את דעתם, במידה מספקת, לנושא ההגנה האווירית. את חשיבותה של ההגנה האווירית היטיב להגדיר מייג'ור קירמן מהצבא הבריטי: "נקודת התורפה העיקרית של כוחות הקרקע היא היותם חשופים להתקפות מן האוויר. תפקיד ההגנה האווירית הוא על כן, לבטל או לנטרל את האיום הזה. השאלה כיצד לבצע זאת, צריכה להעסיק כל מפקד בכוחות המשוריינים".

גדודי "וולקן"/"צ'פרל" מהווים את עיקר ההגנה האווירית של הדיביזיות המשורינות. אמנם, בעורף הארמיה מוצבים טילי "נייק הרקולס" להגנת מתקנים לוגיסטיים, שדות-תעופה ועורקי-הספקה, אבל הטווח של טילים אלה, מאפשר להם לתת חיפוי שולי בלבד לדיביזיות עצמן. לעומת זאת, נותנים טילים מסוג "הוק" ו"סאם" חיפוי מירבי לכל הדיביזיה. להלכה, נועד גדוד של טילי "הוק" להגן על כוח בגודל של קורפוס. אולם, באירופה נמתחה, "רצועת הגנה" המורכבת מטילים אלה: הם חוצים את מרכז היבשת כשמשימתם למנוע חדירת מטוסים בגובה נמוך.

מערכות טילי "הרקולס" ו"הוק" כופות על מטוסי האויב לתקוף בגובה נמוך מ-10,000 רגל, שהוא התחום האפקטיבי של ההגנה האווירית הצמודה של הדיביזיה המשורינת. גדוד ההגנה האווירית של העוצבה המשורינת כולל 24 תותחי "וולקן" ו-24 משגרים של טילי "צ'פרל". לגדוד גם שמונה מערכות מכ"ם ניידות (FAAR)¹ לאתראה מוקדמת הכוללת גם אמצעי-זיהוי ומערכות פיקוח ובקרה ה"מכסות" את המרחב האווירי של הדיביזיה. מערכת הפיקוח האווירי (ACE)² — למרות היותה חלק מגדוד ה"וולקן"/"צ'פרל" — מופעלת מהמפקדה העיקרית של הדיביזיה. במפקדה זו יושבים גם נציגי חיל-האוויר, הזורע האווירית של הצבא, ארטילריית השדה וגדוד ה"הוקים" המסייע. כל אלה פועלים במשותף במגמה לנצל באורח היעיל ביותר את המרחב האווירי של הדיביזיה, תוך עדכון מתמיד של הפיקוד הכללי בכל הנוגע למצב ההגנה האווירית.

1. FAAR — Forward Area Alerting Radars
2. ACE — Airspace Control Element